Padomes secinājumi par Covid-19 krīzes pārvarēšanu izglītības un apmācības jomā

(2020/C 212 I/03)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

UZSVEROT, KA:

1. Covid-19 pandēmija ir skārusi izglītības un apmācības sistēmas visā pasaulē un Savienībā un izraisījusi tajās bezprecedenta spriedzi. Krīze ir būtiski mainījusi to, kā notiek mācīšanās, mācīšana, sazināšanās un sadarbība gan katrā izglītības un apmācības kopienā, gan starp tām. To izjūt izglītojamie ([1]), viņu ģimenes, skolotāji, pasniedzēji, iestāžu vadītāji, kā arī plašāka sabiedrība;

2. Lai turpinātu nodrošināt tiesības uz izglītību, jau kopš paša pandēmijas uzliesmojuma sākuma dalībvalstis un izglītības un apmācības iestādes ir enerģiski pūlējušās nodrošināt izglītojamo un personāla drošību un labjutību un mācīšanās un mācīšanas procesa nepārtrauktību;

3. Vairums dalībvalstu ir nolēmušas ārkārtas reaģēšanas pasākumu ietvaros fiziski slēgt izglītības un apmācības iestādes un vienlaikus ir strauji organizējušas alternatīvas iespējas un atbalstu attālinātām mācībām un mācīšanai, īpaši digitāliem risinājumiem. Lai gan šāda pārmaiņa ir radījusi dažādas problēmas izglītības un apmācības sistēmām un ieinteresētajām personām dalībvalstīs, jo īpaši izglītojamajiem un viņu ģimenēm, skolotājiem un pasniedzējiem, vienlaikus tā viņiem ir devusi vērtīgu mācīšanās pieredzi un paātrinājusi turpmākas digitālās pārveides procesu izglītības un apmācības iestādēs;

4. Šajos ārkārtējos apstākļos dalībvalstu sadarbība ir bijusi atzīstama – krīzes situācijā tās ir bijušas solidāras un cita citu atbalstījušas, regulāri dalīdamās ar informāciju par to, kāda ir situācija attiecīgajā valstī, kādas ir problēmas, plānotie vai jau īstenotie pasākumi un plāni, kā arī, ja iespējams, atklāti darīdamas pieejamus savus izglītības resursus;

APZINOTIES, KA:

5. Krīzes sākumā, kad vairumā dalībvalstu izglītības un apmācības iestādes turpināja strādāt kā ierasts, galvenā uzmanība tika pievērsta tam, kā, sadarbojoties valsts izglītības un veselības nozares iestādēm, nodrošināt izglītojamo un personāla drošību – tostarp ar aizsardzības un higiēnas pasākumu un informācijas un norādījumu palīdzību;

6. Situācijai attīstoties, vairumā dalībvalstu fiziski slēgtas tika arvien vairāk izglītības un apmācības iestādes, tāpēc, lai nodrošinātu mācību procesa nepārtrauktību, dalībvalstu izglītības un apmācības iestādes un attiecīgās ieinteresētās personas ir ieguldījušas lielas pūles mācību satura pielāgošanā un sagatavošanā un centienos nodrošināt tā lietošanu attālinātās mācībās. Kā atbalsts ir sagatavoti arī attiecīgi norādījumi un nodrošināta elastīga pārvaldība, pastāvīga novērošana, nepārtraukti uzlabojumi un leģislatīvi pielāgojumi atbilstoši apstākļiem konkrētajā valstī. Šajā ziņā dalībvalstīm, kā arī izglītības un apmācības iestādēm varbūt ir bijušas atšķirīgas izejas pozīcijas tādos jautājumos kā izglītības un apmācības sistēmu digitālā sagatavotība, tostarp digitālo mācību rīku un materiālu pieejamība un skolotāju un pasniedzēju gatavība mācīt attālināti;

7. Viens no lielākajiem izaicinājumiem ir bijis nodrošināt iekļautību un vienlīdzīgu piekļuvi kvalitatīvas attālinātas mācīšanās iespējām. Iespējams, dažiem izglītojamajiem, kā arī skolotājiem, pasniedzējiem un ģimenēm trūkst digitālo prasmju, piekļuves tehnoloģijām vai internetam – un tas var būt nopietns šķērslis, īpaši izglītojamajiem no nelabvēlīgākas vides un no lauku, attāliem apgabaliem, kā arī no ļoti urbanizētām teritorijām. Turklāt ir izglītojamie, kam vajadzīga speciālā izglītība un kam mācībās nepieciešama palīdzība un papildu atbalsts. Jāpiebilst, ka izglītības un

([1]) Šajā dokumentā jēdziens "*izglītojamie*" ir lietots plašākā nozīmē, proti, tas apzīmē izglītojamos, kas iesaistīti visu veidu un līmeņu izglītībā un apmācībā, tostarp pirmsskolas izglītībā un aprūpē, vispārīgajā izglītībā, profesionālajā izglītībā un apmācībā, pieaugušo izglītībā un augstākajā izglītībā.

apmācības iestāžu slēgšana īpaši smagi ir ietekmējusi sociālekonomiski nelabvēlīgā situācijā esošus izglītojamos, kuri daudz biežāk dzīvo mājoklī, kas nav piemērots mācībām mājās, vai parasti ir tiesīgi saņemt bezmaksas maltītes skolā, kā arī izglītojamos, kuriem ir risks priekšlaicīgi pārtraukt mācības;

8. Izglītības un apmācības iestādes nav tikai vieta, kur cilvēki mācās, māca un apmāca – tā ir arī droša vide un sniedz sakārtotības izjūtu, sajūtu par piederību kopienai un iespējas socializēties. Ņemot vērā trauksmi un stresu, ko izraisījušas bailes no pandēmijas un sociālā izolācija – kas īpaši smaga ir cilvēkiem, kuri piedzīvo vardarbību ģimenē vai kuriem pastāv risks šādu vardarbību piedzīvot,– ir bijis svarīgi sazināties, kā arī sniegt psiholoģisku un emocionālu atbalstu, lai nodrošinātu izglītojamo, kā arī viņu ģimeņu, skolotāju un pasniedzēju labjutību un fizisko un garīgo veselību;

9. Skolotājiem un pasniedzējiem ir bijis strauji jāpārkārtojas no mācīšanas klātienē uz attālinātu mācīšanu. Tā kā ne visiem skolotājiem un pasniedzējiem ([2]) bija pieredze, pārliecība, zināšanas, prasmes un kompetences, kas vajadzīgas sekmīgai attālinātas mācīšanas organizēšanai un īstenošanai, bija jānodrošina papildu mērķtiecīga apmācība. Viņu pašaizliedzīgais darbs bieži nav aprobežojies ar stundu pasniegšanu vien, viņi ir pielikuši papildu pūles, lai panāktu, ka izglītojamie progresē un jūtas labi. Nepieciešamība ātri pielāgoties jaunajai darba videi var būt radījusi papildu slodzi un tādējādi ietekmējusi viņu darba un privātās dzīves līdzsvaru. Šajos apstākļos skolotāji un pasniedzēji, un atbalsta personāls ir strādājuši apbrīnojami atdevīgi un radoši un bijuši gatavi sadarboties, līdzradīt un mācīties no kolēģiem;

10. Lai gan pārejai uz digitālu mācīšanu un mācīšanos ir bijusi būtiska nozīme mācību procesa nepārtrauktības nodrošināšanā, ar digitālo izglītību nevar pilnībā aizvietot to kvalitāti, ko sniedz klātienes mācīšana un mācīšanās. Turklāt daudzos gadījumos pēkšņā pāreja uz digitālu mācīšanu un mācīšanos bija ārkārtas reakcija, nevis plānota plašas digitālās tālmācības optimāla nodrošināšana. Daži skolotāji un pasniedzēji tiešsaistē mācīja pirmo reizi mūžā, un tāpēc – lai gan ir jāuzteic viņu izturība un spēja pielāgoties – nebūtu noteikti jāuzskata, ka digitālā attālinātā mācīšana un mācīšanās Covid-19 kontekstā, lai arī vērtīga, ir vispārējs digitālās tālmācības standarts;

11. Izglītojamo ģimenēm, skolotājiem un pasniedzējiem ir bijis vairāk jāsadarbojas un jāpieliek lielāks gribasspēks, lai attālināto mācīšanos īstenotu. Vecākiem un aprūpētājiem, strādājot no mājām, ir bijis grūti darba pienākumus apvienot ar mācību atbalsta sniegšanu bērniem un bērnu aprūpes pienākumiem. Tiem vecākiem un aprūpētājiem, kuri nav varējuši strādāt no mājām, papildu grūtības ir sagādājis uzdevums atrast dienas aprūpi mazākajiem bērniem;

12. Mācot attālināti, īpaši sarežģīti ir pasniegt mācību programmas praktiskās daļas. Īpaši tas attiecas uz profesionālo izglītību un apmācību, kur praktiska mācīšanās ir liela mācību programmas daļa. Profesionālajā izglītībā un apmācībā iesaistītos izglītojamos šī situācija varētu būt iespaidojusi nelabvēlīgāk arī tāpēc, ka krīze ir skārusi daudzus darba devējus, kuri nodrošina mācīšanos darbavietā un māceklību. Ņemot vērā, ka dažos gadījumos mācekļi ir atkarīgi no darba devēju maksājumiem un atlīdzības, šī situācija ir ietekmējusi viņu iztikas līdzekļus;

13. Pieaugušajiem, kas mācās, īpaši mazkvalificētajiem, reizēm trūkst digitālo prasmju, kuras ir priekšnoteikums, lai piedalītos digitālajās mācībās – un tas var ietekmēt viņu iespējas celt savu kvalifikāciju un pārkvalificēties;

14. Viens no pašiem sarežģītākajiem uzdevumiem ir bijis izlemt, ko darīt ar vērtējumiem un atzīmēm, un dažas dalībvalstis šajā jautājumā iesaka koncentrēties uz formatīvu vērtējumu un ņemt vērā atšķirīgos mācīšanās apstākļus. Tas ir saistīts ar sarežģīto uzdevumu organizēt sekmīgu skolas un akadēmiskā gada pabeigšanu, kas īpaši svarīgi ir saistībā ar skolas nobeiguma eksāmeniem un grāda iegūšanu, tāpēc ka tie ietekmē iestāšanos dažādos izglītības un apmācības līmeņos. Šajā ziņā informācijas apmaiņa, sadarbība un dialogs starp attiecīgajām izglītības un apmācības jomas ieinteresētajām personām, kuru vidū ir arī kvalitātes nodrošināšanas un atzīšanas iestādes un sociālie partneri, var būt pamats, uz kura izveidot lietderīgu saskaņotu pieeju. Īpaši noderīgi tas varētu būt gadījumos, kad tiek lemts par prasībām uzņemšanai augstākās izglītības iestādēs – pienācīgi ņemot vērā to autonomiju un apstākļus konkrētajā valstī;

([2]) Saskaņā ar EDSO *TALIS* 2018. gada apsekojumu mazāk nekā 40 % skolotāju uzskata, ka ir labi sagatavojušies mācīšanā izmantot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas.

15. Pandēmija ir iespaidojusi arī Eiropas un starptautiskās mācību mobilitātes iespējas. Daudzas izglītības un apmācības iestādes ir slēgtas, tāpēc izglītojamie, kas piedalās mobilitātes programmās, ir saskārušies ar dažādām grūtībām saistībā ar mobilitātes laikposma turpināšanu, mājvietas un veselības aprūpes pieejamību, tiesībām saņemt dotācijas un stipendijas vai atgriešanos savās piederības valstīs. Izglītojamie, kas piedalās mobilitātes programmās, iespējams, ir izjutuši arī sociālekonomiskas grūtības, kas saistītas ar ģimenes ienākumu zaudēšanu Covid-19 pandēmijas izraisītās darba tirgus krīzes rezultātā;

16. Ir atliktas vai atceltas daudzas *Erasmus+* un Eiropas Solidaritātes korpusa projektu aktivitātes, un gadījumos, kad bija plānota mobilitāte, ir mudināts īstenot virtuālu sadarbību;

17. Līdztekus ieguldījumiem, kas ir vajadzīgi, lai novērstu krīzes sekas veselības un sociālekonomiskajā jomā, ir svarīgi, lai pašreizējo ieguldījumu prioritātēs liela uzmanība tiktu veltīta izglītībai un apmācībai. Šajā sakarā ir ļoti svarīgi atzīt, ka kvalitatīva izglītība un apmācība būtiski veicina iedzīvotāju labjutību un personīgo un profesionālo pilnveidošanos, kā arī sabiedrības un ekonomikas izturētspēju, un ka tai ir liela nozīme šo jomu atveseļošanā. To ir svarīgi ņemt vērā Eiropas ekonomikas atveseļošanas plāna izstrādē;

ATZĪSTOT, KA:

18. Lai šīs grūtības pārvarētu, dalībvalstis un to izglītības un apmācības iestādes – atkarībā no savas konkrētās situācijas – ir strauji ieviesušas daudzus pasākumus, piemēram:

— izstrādājušas un dalījušās ar kvalitatīvu mācību saturu, materiāliem un paņēmieniem, kas pielāgoti attālināto mācību situācijai valsts un/vai iestāžu līmenī,

— atbalstījušas virtuālas mācību vides, dodot iespēju lietot esošās tiešsaistes mācību platformas (vai izstrādājot jaunas) un komandu sadarbības instrumentus,

— mācību satura pasniegšanai izmantojušas televīzijas un citu plašsaziņas līdzekļu apraidi,

— sagatavojušas dažādus norādījumus un instrukcijas par piedalīšanos attālinātajās mācībās un mācīšanu attālināti, piemēram, par digitālo rīku drošu lietošanu un par vērtēšanu tiešsaistē,

— nodrošinājušas mērķtiecīgas profesionālās pilnveides iespējas skolotājiem un pasniedzējiem, un citiem pedagoģiskajiem darbiniekiem,

— apzinājušas izglītojamos, kas nespēj piedalīties attālinātajās mācībās, un tiem – jo īpaši izglītojamajiem, kas nāk no ģeogrāfiskā ziņā izolētiem vai sociālekonomiskā ziņā nelabvēlīgiem apgabaliem un vides – palīdzējušas, nodrošinot vajadzīgo aprīkojumu un interneta piekļuvi, kā arī vajadzības gadījumā izplatījušas drukātus mācību materiālus,

— nodrošinājušas mērķtiecīgu atbalstu izglītojamajiem, kam vajadzīga speciālā izglītība,

— atvieglojušas piekļuvi digitālajam saturam bibliotēkās,

— nodrošinājušas maltītes izglītojamajiem, kas nāk no sociālekonomiskā ziņā nelabvēlīgas vides,

— izglītojamajiem, ģimenēm, skolotājiem un pasniedzējiem piedāvājušas dažāda veida psiholoģisku atbalstu,

— nodrošinājušas dienas aprūpi mazākajiem bērniem, kuru vecāki un aprūpētāji – īpaši nozīmīgākie darbinieki vitāli svarīgās nozarēs, piemēram, veselības nozarē, – nav varējuši strādāt no mājām,

— nodrošinājušas dažāda veida atbalstu izglītojamajiem, kas piedalās ienākošās vai izejošās mobilitātes programmās,

— regulāri informējušas izglītojamos, skolotājus un pasniedzējus, izglītības un apmācības iestādes, ģimenes, kā arī citas attiecīgās ieinteresētās personas,

— attīstījušas sadarbību ar vietējām un reģionālām iestādēm un nevalstiskām organizācijām, kā arī ar uzņēmumiem, tai skaitā telekomunikāciju uzņēmumiem, interneta pakalpojumu sniedzējiem un izdevniecībām, kas dažos gadījumos materiālus un rīkus nodrošināja bez maksas,

— ja iespējams, atbalstījušas un veicinājušas fizisko audzināšanu un fiziskās aktivitātes, ievērojot drošību un piesardzību;

19. Reaģējot uz Covid-19 krīzi, Komisija deva iespēju *Erasmus+* programmu īstenot vēl elastīgāk un sniedza praktiskus padomus *Erasmus+* programmas dalībniekiem un valstu aģentūrām. Papildus Padomē īstenotajiem centieniem Komisija veicināja arī vēl citas iespējas sadarbībai un informācijas apmaiņai starp dalībvalstīm;

20. Situācijai attīstoties un ņemot vērā, ka pēc veselības nozares iestāžu ieteikuma varētu atcelt ierobežošanas pasākumus, rodas jauni jautājumi, kas saistīti ar izglītības un apmācības iestāžu, kā arī uzņēmumu, kas nodrošina mācīšanos darbvietā, atkalatvēršanu, tostarp attiecībā uz organizatoriskiem un drošības pasākumiem, jo īpaši tiem, kas saistīti ar sociālo distancēšanos, sanitāriju un higiēnu. Šajā ziņā dažas no problēmām ir saistītas ar cilvēkresursu pietiekamību, kā arī ar izglītības un apmācības iestāžu sagatavotību un ilgtspēju, jo īpaši ar to piemērotību nepieciešamo pasākumu īstenošanai;

AICINA DALĪBVALSTIS, PIENĀCĪGI IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU UN ATBILSTOŠI APSTĀKĻIEM VALSTĪ:

21. Turpināt savā starpā dalīties ar informāciju, pieredzi un paraugpraksi par to, kā – atkarībā no turpmākajām norisēm saistībā ar Covid-19 krīzi – izglītības un apmācības jomā var vislabāk pielāgoties situācijai, tostarp par dažādiem pasākumiem, kas saistīti ar izglītības un apmācības iestāžu atkalatvēršanu un ar to, kā nodrošināt izglītojamo un personāla vienlīdzību un veicināt viņu labjutību un viņiem sniegt psiholoģisku atbalstu. Šajā ziņā veicināt vienkāršotu un saskanīgu informācijas plūsmu un optimāli izmantot esošos tīklus;

22. Attiecībā uz izglītības un apmācības iestāžu atkalatvēršanu – atbilstoši vietējiem, reģionāliem un valsts apstākļiem veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu izglītojamo un personāla drošību, tostarp atbilstošus sanitārus un higiēnas apstākļus, un atsāktu mācīšanos un mācīšanu klātienē, vienlaikus nodrošinot vienlīdzīgas iespējas;

23. Balstoties uz Covid-19 krīzes kontekstā izdarītajiem secinājumiem un prognozējot šīs krīzes iespējamo ilgtermiņa ietekmi uz izglītības un apmācības nākotni, izskatīt iespējas ieviest jauninājumus un vēl aktīvāk censties paātrināt izglītības un apmācības sistēmu digitālo pārveidi, un attiecīgos gadījumos palielināt izglītības un apmācības iestāžu digitālās spējas un samazināt digitālo plaisu;

24. Ņemot vērā Covid-19 krīzes kontekstā izdarītos secinājumus, atbalstīt skolotāju un pasniedzēju digitālo prasmju un kompetenču pilnveidi, lai atvieglotu mācīšanu un vērtēšanu digitālo mācību vidēs;

25. Pienācīgi ņemot vērā iestāžu autonomiju, izskatīt iespējas kvalitatīvu digitālo mācīšanos kā daļu no izglītības un apmācības piedāvājuma iestrādāt visos izglītības un apmācības līmeņos un veidos. Šajā procesā pievērst uzmanību tam, lai digitālie rīki būtu piemēroti izglītojamo vecumam un konkrētajām vajadzībām, kā arī tam, lai tiktu ievēroti datu aizsardzības noteikumi, privātums, ētiski apsvērumi, drošības un kiberdrošības prasības;

26. Izskatīt iespējas mācīšanas un mācīšanās uzlabošanā izmantot novērošanu un izvērtēšanu, kam pamatā ir izglītības datizrace, kurā galvenā uzmanība ir veltīta esošajiem datiem, mācību analītiskajiem datiem un mākslīgā intelekta izmantošanai, pienācīgu uzmanību veltot tam, lai tiktu ievērota Vispārīgā datu aizsardzības regula (ES) 2016/679;

27. Kad tiek dotas iespējas izmantot attālināto, digitālo un jaukta tipa mācīšanos, papildu uzmanību veltīt tam, lai visu vecumu izglītojamajiem tiktu nodrošinātas vienlīdzīgas iespējas un nepārtraukta piekļuve kvalitatīvai izglītībai un apmācībai, garantējot kvalitāti un mudinot validēt un atzīt iegūtos mācību rezultātus. Apliecinot tiesības uz izglītību, īpašu uzmanību veltīt tam, lai nepieļautu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas gadījumu skaita varbūtēju pieaugumu Covid-19 krīzes iespaidā;

28. Lai mazinātu Covid-19 krīzes negatīvo ietekmi uz fizisko pārrobežu mobilitāti un sadarbību, mudināt izmantot virtuālās iespējas mobilitātes un sadarbības jomā;

29. Sadarboties, lai novērstu ar Covid-19 saistītos šķēršļus mācību pārrobežu mobilitātei, ņemot vērā iespējamās sekas, ko izraisa atšķirīgās pieejas vērtēšanai, iespējams, pārceltos vai atceltos eksāmenus un pārcelto uzņemšanu, kas var negatīvi ietekmēt mācību mobilitātes iespējas turpmākajos gados;

30. Sadarboties, lai – īpaši gadījumā, ja robežas būs slēgtas ilgāku laiku, – nodrošinātu izglītības iespējas tiem izglītojamajiem, kuri katru dienu braukā no vienas dalībvalsts uz citu;

31. Digitālās infrastruktūras, kā arī digitālo prasmju un kompetenču pilnveidi atbalstīt, izmantojot finansējumu, kas pieejams Savienības programmās un fondos, jo īpaši *Erasmus+* programmu, Eiropas Solidaritātes korpusu un Eiropas strukturālos un investīciju fondus, Strukturālo reformu atbalsta programmu un to pēctečus, kā arī jauno programmu "Digitālā Eiropa";

AICINA KOMISIJU SASKAŅĀ AR TĀS KOMPETENCĒM UN PIENĀCĪGI IEVĒROJOT SUBSIDIARITĀTES PRINCIPU:

32. Veikt pētījumus gan par to, kā Covid-19 pandēmija ir ietekmējusi izglītību un apmācību dažādos līmeņos, galveno uzmanību pievēršot attālinātām mācībām un mācīšanai un dalībvalstu izglītības un apmācības sistēmu digitālajām spējām, gan par to, kādi ir secinājumi, un izplatīt to rezultātus – tas būs resurss, ar kura palīdzību nostiprināt uz faktiem balstītas politikas veidošanu valstīs un sadarbību Savienības līmenī, lai palielinātu noturību un sagatavotos turpmāk savlaicīgi, efektīvi un piemēroti reaģēt ārkārtas situācijās;

33. Izstrādājot priekšlikumu Eiropas ekonomikas atveseļošanas plānam, atzīt, ka izglītības un apmācības spēja veicināt pārmaiņas ir efektīvs dzinējspēks, kas veicina sekmīgu atveseļošanos, un ka ir jāveic ieguldījumi izglītībā un apmācībā, īpaši digitālajā izglītībā, tostarp infrastruktūrā un digitālajās prasmēs;

34. Palīdzēt dalībvalstīm radīt iespējas veikt ieguldījumus ilgtspējīgā izglītības un apmācības infrastruktūrā saskaņā ar Eiropas zaļo kursu, papildus ņemot vērā spējas, kas vajadzīgas drošības un vajadzīgo organizatorisko pasākumu veikšanai saistībā ar reaģēšanu uz Covid-19 krīzi;

35. Kad tiek veidota Eiropas izglītības telpa, kopā ar laikposmam pēc 2020. gada paredzēto stratēģisko sistēmu Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā, jauno Digitālās izglītības rīcības plānu un atjaunināto Prasmju programmu ņemt vērā secinājumus, kas saistībā ar Covid-19 krīzi izdarīti par izglītības un apmācības sistēmu digitālo pārveidi, īpašu uzmanību pievēršot kvalitātei un sabiedrības problēmām, piemēram, iekļautības panākšanai, vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanai, kohēzijas veicināšanai un dezinformācijas apkarošanai;

36. Lai vieglāk būtu dalīties ar dažādām attālinātās mācīšanās metodēm, rīkiem un materiāliem, turpināt atvieglot informācijas apmaiņu par problēmām un dalībvalstu veiktajiem pasākumiem, tostarp, savienojot atvērto izglītības resursu datubāzes, uzlabojot piekļuvi tām un to pieejamību. Šajā sakarā izmantot esošās iespējas, piemēram tās, kas pieejamas e-mērķsadarbībā, *School Education Gateway* un Eiropas Pieaugušo izglītības e-platformā (*EPALE*). Lai atbalstītu skolu un augstākās izglītības iestāžu digitālās spējas un pārveidi, veicināt pašnovērtējuma rīku, piemēram, *SELFIE* un *HEInnovate* izmantošanu;

37. Dalībvalstīm sniegt un izplatīt turpmāku praktisku informāciju par iespēju izglītības un apmācības sistēmu vajadzības, kas saistītas ar Covid-19 pandēmijas seku likvidēšanu, finansēt no investīciju iniciatīvām reaģēšanai uz koronavīrusu (*CRII* un *CRII+*) un citiem piemērotiem finansēšanas mehānismiem;

38. Arī turpmāk ar *Erasmus+* un Eiropas Solidaritātes korpusa ieinteresētajām personām un īstenošanas struktūrām regulāri dalīties informācijā par to, kādas ir iespējas Covid-19 krīzes kontekstā elastīgi pielāgot mācību mobilitāti un projektus;

39. Kopā ar dalībvalstīm izskatīt paņēmienus, ar kādiem gadījumos, kad fiziska mobilitāte ir ierobežota, apmierināt pašas spiedīgākās vajadzības, attiecīgā gadījumā paredzot iespēju neizmantoto finansējumu pārdalīt starp *Erasmus+* darbībām;

40. Izmantojot pieejamās *Erasmus+* iespējas, palīdzēt dalībvalstīm pilnveidot digitālās izglītības praksi un digitālās izglītības un apmācības iespējas un novērst sekas, ko Covid-19 krīze radījusi visneaizsargātāko izglītojamo grupām;

41. Izplatīt attiecīgus materiālus un rīkus – tostarp virtuālās sadarbības pieredzi, kas izriet no *Erasmus+* un Eiropas Solidaritātes korpusa projektiem un Eiropas un valstu digitālo prasmju un darbvietu koalīciju aktivitātēm – un veicināt to izmantošanu, kas dalībvalstu solidaritātes garā var izrādīties noderīgs papildu atbalsts reakcijā uz Covid-19 krīzi;

42. Sadarbībā ar dalībvalstīm un pienācīgi ņemot vērā iestāžu autonomiju un konkrētos apstākļus valstī, sākt strādāt pie tā, lai novērstu ar Covid-19 saistītos šķēršļus un pēc Covid-19 krīzes beigām atsāktu izmantot pārrobežu mācību mobilitātes iespējas, tostarp sniegt skaidrus norādījumus par to, kā atvieglot mācību mobilitātes iespējas *Erasmus+* programmā;

43. *Erasmus+* programmas ietvaros veicināt kvalitatīvu virtuālo mobilitāti un sadarbību un atbalstīt jauktas mobilitātes attīstību, ņemot vērā, ka virtuālajai mobilitātei – lai arī tā nevar aizstāt fizisku mobilitāti – ir svarīga papildinoša nozīme;

44. Cieši sadarboties ar starptautiskajām organizācijām, piemēram, Eiropas Padomi, *UNESCO* un EDSO, lai sniegtu un izplatītu informāciju par Covid-19 ietekmi uz izglītību un apmācību.